

under Regjeringens Tilfyn, troer jeg, at det vil undgaaes, at Communerne ved dette Lovs forslag overbehyrdes. Det er ogsaa min Mening, at Lovforslaget har været heldigt med Hensyn til dette første Punkt, idet det i en højere Grad har opfyldt, hvad Folkethinget har udtalt Usikkerheden af, at der blev forelagt en Lov om, og med Hensyn hertil er kommet det Rigtige nærmere, end skeet er med Hensyn til det andet Punkt, som jeg derefter skal tillade mig at omtale.

Den anden Hensigt med Lovforslaget var efter min Mening at udvide Communerens Indflydelse paa Skolevæsenet. For at opnaa dette Niemed, har man foreslaaet forskellige Forholdsregler; der er saaledes indrømmet Communerne paa Landet en Forslagsret, som de ikke tidligere havde, til Besættelse af Skolelærerembederne. Dette er et Fremskridt i Sammenligning med den nugældende Skolelovgivning. Hvad derimod Kaldsretten angaaer, da har man efter min Mening ikke gjort, hvad der burde gøres. Jeg skal foreløbigt indrømme, at det er en prisværdig Bestræbelse, at man har indskrænket Kaldsretten til færre Hænder, og at det er et Fremskridt i Grundlovens Ånd, at man har ophævet Kaldsretten, forsaavidt den var knyttet til Besiddelsen af visse Eiendomme. Derimod har man isvrigt ladet Kaldsretten forblive hos saadanne Autoriteter, der efter min Mening, ifølge Grundlovens § 96, ikke synes at burde beholde den. Man har nemlig overdraget Kaldsretten til Amtsfolledirectionerne, men disse bestaae af Regjeringsmænd, af Embedsmænd. Der er vel tilforordnet et Skoleraad, og man har saaledes givet Communerne en raadgivende Indflydelse paa Skolevæsenet; men jeg troer, at det er i høj Grad skadeligt, at, naar man rører ved sige Forhold, de da afgøres i en Retning, der gaaer imod den Reform, som vi efter Grundloven have Ret til at fordrø. At man har indrettet dette Skoleraad, skal jo være et Fremskridt i Grundlovens Retning; men, som sagt, man har indskrænket det til blot at være raadgivende, uagtet Grundloven med udtrykkelige Ord siger, at Communerens Ret til selvstændigen at

styre deres egne Anliggender skal ordnes ved Lov. Efter min Overbevisning burde Lovforslaget have indrettet en Amtsfolledirection, der var udvalgt af Kommunen, og til en saadan Autoritet kunde man da under Statens Tilfyn have overdraget Kaldsretten og Styrelsen af det hele Skolevæsen. Jeg vil gjerne indrømme dem, der paaftaae, at de mindre Communer selv burde udnævne deres Lærere, at dette vistnok var det Rigtigste, men det kan efter min Mening ikke hjælpe, at man strax vil gjøre dette Skridt, det vilde møde en altfor stor Modstand, og vilde derfor maaskee ikke føre til de heldigste Resultater; man kunde ogsaa nok indrømme, at Grundlovens Fordringer i det Væsentligste vare opfyldte, naar Amtsfolledirectionen kom til at have en virkelig Bestyrelse af Skolevæsenet og Udnævnelsen af Lærerne, idet denne dog ogsaa var en Communal-Autoritet. Dette var angaaende Indretningen af den øverste Autoritet for Skolevæsenet.

Hvad nu angaaer Skoleraadet, som er den communale Deel af den Bestyrelse, som er indført ved Loven, da er det foreslaaet, at den skulde have raadgivende Indflydelse med Hensyn til de fleste Anliggender, derimod er der givet den en indskrænket Bevillingsret med Hensyn til Midlernes Anvendelse. Lovforslaget glennemfører heelt igennem den efter min Mening urigtige Foranstaltning, at det bliver Regjeringen, som har den sidste Afgjørelse, og at det ikke bliver Communerne selv, ikke engang igennem dette øverste Communerraad.

Loven har saaledes søgt at raade Bod paa visse mulige Ulemper derved, at der kan gøres Undtagelse fra dens almindelige Bud, men hvem er det, der skal kunne tilstede disse Undtagelser? Det er bestandigt Ministeriet; ja, det er paa nogle Steder endog Ministeriet, der skal tage Initiativet til disse Undtagelser, og det er det, jeg troer er urigtigt; det burde være den øverste Communal-Autoritet, der kom til at tilstaae disse Afvigelser under Forbehold af Ministeriets Approbation. Regjeringen vilde ved en dertil særskilt udnævnt Mand kunne føre det nødvendige Tilfyn, den kan nedlægge sit Veto, hvor den finder det fornødent, men videre troer jeg ikke, at den burde gaae med